

«Халықтық қатысу бюджеті» (ХҚБ) туралы не білу керек?

1. Кіріспе

Бұл не?

ХҚБ – азаматтардың жергілікті бюджет қаражатын бөлуде қатысуы.

Тұрғындар өз идеяларын қаланың абаттандыруына ұсынады, оларды жоба деңгейіне дейін жетілдіреді, содан кейін онлайн дауыс беру арқылы жеңімпаздар таңдалады. Жоба тұрғындарды қандай да бір жергілікті мәселе төңірегінде біріктіреді, көршілерді пікірталасқа тартады және аула, саябақ немесе скверді қалай жақсарту керектігін егжей-тегжейлі қарастыруға мүмкіндік береді.

2. ХҚБ аясында не ұсынуға болады?

ХҚБ қатысушысы абаттандыруға арналған жобалық ұсыныс бере алады.

Содан кейін сарапшылар кеңесі жобалық ұсынысты оның жүзеге асырылу мүмкіндігі тұрғысынан қарастырады. Қалалық әкімдіктің порталында ұсынылған идеяларға жергілікті тұрғындар дауыс береді. Жеңімпаздар үшін конкурс жарияланады, әкімдік мердігерді тарту арқылы жобаларды бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырады. Сонымен қатар, әкімдіктерге БНҚ жүзеге асыру процесінің барлық кезеңдерін жергілікті ерекшеліктер мен нақты жағдайларды ескере отырып, егжей-тегжейлі ұйымдастыру мүмкіндігі беріледі. Әкімдіктер 15 қаңтарға дейін жобалық ұсыныстар қабылдау туралы ақпаратты ресми интернет-ресурсқа және бұқаралық ақпарат құралдарына орналастырады.

20 қаңтардан 1 наурызға дейін тұрғындардан жобалық ұсыныстар қабылданады.

Сарапшылар кеңесі – әкімдік тарапынан құрылған жобалық ұсыныстарды қарастыруға арналған консультативтік-кеңесші орган.

Сарапшылар кеңесі **5 сәуірге дейін** түскен жобалық ұсыныстарды талдайды.

Тұрғындар **24 сәуірге дейін** электронды түрде дауыс береді.

Содан кейін сарапшылар кеңесі **30 сәуірге дейін** тиісті шешім қабылдайды.

Тұрғындар мына бағыттар бойынша идеялар ұсына алады:

- аумақты жасылдандыру;
- тротуарларды абаттандыру;
- тротуарлар, пандустар, арықтар салу және жөндеу;

- қоғамдық пайдалану орындарын (саябақтар, скверлер, жаяу жүргіншілер аймақтары және басқа объектілер) құру, жөндеу және жарықтандыру;
- шекара тасын, брусчатканы, тіреу қабырғаларын жөндеу;
- қоқыс полигонын жою;
- қоғамдық пайдалану орындарында балалар мен ересектерге арналған демалыс аймақтарына беседкалар, орындықтар, қоқыс жәшіктері, ойын және демалыс құрылғылары мен конструкцияларын орнату және жөндеу;
- спорттық (жаттығу алаңдары, футбол, баскетбол, волейбол алаңдары), балалар ойын алаңдарын аула ішінде және қоғамдық орындарда орнату, жөндеу және жарықтандыру; санитарлық жағдайды қамтамасыз ету.

3. Қайда жүгінуге болады?

«Халық қатысу бюджеті» сервисі мемлекеттік органдардың интернет-ресурстарының Біріккен платформасында (www.gov.kz) әкімдіктердің ресми беттерінде енгізілген.

Әкімдіктердің қала беттерінде «Халық қатысу бюджеті» сервисі арқылы барлық қалаушылар тұрғындардың ұсынған «жобаларын» нақты уақыт режимінде олардың статустары, уақыт кестесі, дауыс саны және т.б. көрсетілімдерімен қадағалай алады.

4. ХҚБ жобасына қалай өтінім беруге болады?

Әкімдіктердің қала беттерінде «Халық қатысу бюджеті» сервисінде келесі әрекеттерді орындау қажет:

- өтінімді толтыру (жобалық ұсыныстың атауы, сипаттамасы, мекенжай/орналасқан жері);
- егер бар болса, жобалық ұсыныстың болжамды фотосуреттерін, эскизін, схемасын және сметасын тіркеу (интернеттен немесе кез келген басқа ашық дереккөздерден алынған болжамды эскиздер немесе есептеулер рұқсат етіледі).

Жақсы және егжей-тегжейлі жасалған жобалық ұсыныс, болжамды сома/эскиз/схема көрсетілген жағдайда, тұрғындардың қызығушылығын арттыру мүмкіндігін көбейтеді.

Ұсыныс келесі критерийлерге сәйкес болуы керек:

1. Объект қоғамдық пайдалану үшін арналған, кіру шектеулері жоқ болуы тиіс;
2. Объект орналасуы ұсынылған жобаны жүзеге асыру жоспарланған аудан/қала аумағында, қоғамдық пайдалану жерінде болуы қажет;
3. Объект әкімдіктің құзыреті шегінде орналасуы тиіс;
4. Ұсыныс аудан/қала тұрғындары үшін өзекті болуы керек.

Барлық өтінімдер қабылданғаннан кейін әр аудандық/қалалық әкімдікте сарапшылар кеңестері құрылатын болады.

Әр жоба бойынша ақпарат дауыс беруге қабылдау хаттамаларында көрсетіледі және сол қаладағы аудандық/қалалық әкімдіктердің ресми бетінде (www.gov.kz) жарияланады.

Содан кейін авторлар тарапынан жетілдірілген ұсыныстар қаралған нәтижелер бойынша аудандық әкімдіктер дауыс беруге қабылдау хаттамаларын www.gov.kz сайтындағы әкімдіктердің ресми беттерінде жариялайды.

5. Жобаға қалай дауыс беруге болады?

«Халық қатысу бюджеті» сервисінде дауыс беру үшін алдын ала сайтта авторизациядан өту қажет. Авторизация eGov.kz порталы арқылы жүзеге асады, яғни ЭЦҚ, пароль+SMS немесе QR-код арқылы кіре аласыз.

Жобаға қалай дауыс беру керек?

– Сізге ұнаған жобаның бетіне өтіп, «Дауыс беру» батырмасын басыңыз.

Дауыс сәтті берілген жағдайда, қысқа уақыт ішінде сіздің дауысыңыз таңдалған жоба бойынша ағымдағы есептегішке қосылады.

Ескерту: қолданушы ХҚБ жобаларының барлық тізімінен **тек бір жобаға ғана дауыс бере алады**, сондықтан таңдауда мұқият болу керек. Берілген дауыс кері қайтарылмайды.

Келесі кезеңде аудандық/қалалық әкімдік дауыс беру нәтижелері туралы хаттаманы порталға орналастырады. Содан кейін бюджеттік заңнамаға сәйкес жобалық ұсыныстарды іске асыруға бюджеттік өтінімдер қалыптастырылады.